

XORIJIY MAMLAKATLARDA VA O'ZBEKISTONDAGI SPORT JURNALISTLARI XIZMATLARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15634630>

Sadetova Ilmira Oralbaevna

*Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti Qoraqalpoq filologiyasi va
Jurnalistika fakulteti 3-bosqich talabasi*

Annotatsiya

sport jurnalistikasining rivojlanishi, uning zamonaviy talablari va sport tadbirlarini yoritishdagi o'рни muhokama qilinadi. Xorijda sport jurnalistlari o'z ishlarini qanday qilib zamonaviy texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlar yordamida amalga oshirayotganliklari, shuningdek, ularning professional tayyorgarlik darajasi ko'rib chiqiladi. O'zbekistondagi sport jurnalistlarining faoliyati, ularning mahalliy va xalqaro sport voqealarini yoritishdagi yondashuvlari, shuningdek, milliy sport madaniyatini rivojlantirishdagi roli tahlil etiladi.

Kalit so'zlar

sport jurnalistikasi, professional tayyorgarlik, ijtimoiy tarmoqlar, zamonaviy texnologiyalar, xalqaro sport voqealari, sport xabarlarining tezligi, xorijiy tajriba, ommaviy axborot vositalari.

Аннотация

Рассматривается развитие спортивной журналистики, ее современные требования и роль в освещении спортивных событий. В нем рассматривается, как спортивные журналисты за рубежом выполняют свою работу, используя современные технологии и социальные сети, а также уровень их профессиональной подготовки. Будет проанализирована деятельность спортивных журналистов Узбекистана, их подходы к освещению местных и международных спортивных событий, а также их роль в развитии национальной спортивной культуры.

Ключевые слова

спортивная журналистика, профессиональная подготовка, социальные сети, современные технологии, международные спортивные мероприятия, скорость распространения спортивных новостей, зарубежный опыт, средства массовой информации.

Abstract

The development of sports journalism, its modern requirements and its role in covering sports events are discussed. How sports journalists abroad carry out their work using modern technologies and social networks, as well as the level of their professional training, are considered. The activities of sports journalists in Uzbekistan, their approaches to covering local and international sports events, as well as their role in the development of national sports culture are analyzed.

Key words

sports journalism, professional training, social networks, modern technologies, international sports events, speed of sports news, foreign experience, mass media.

O'zbekiston Respublikasi ham ommaviy sport harakatini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratmoqda. So'nggi yillarda mamlakatda turli yosh guruhlarini qamrab oluvchi ko'p bosqichli ommaviy sport tizimi tashkil etilgan bo'lib, bu tizim yosh avlodning har tomonlama barkamol bo'lishini ta'minlashga qaratilgan. Mamlakatdagi mavjud tizim dastlabki bosqichdan boshlab (bolalar bog'chalari) talaba yoshlar va kattalar orasida ommaviy sportni keng targ'ib qilishga qaratilgan. Shuningdek, bu tizim ichida «Umid nihollari», «Barkamol avlod» va «Universiada» kabi ko'p bosqichli uzluksiz musobaqalar o'tkazilmoqda. Ushbu dasturlar o'zining boshqaruv mexanizmlari, strategik maqsadlari va vazifalariga ega bo'lib, mamlakatdagi sport harakatini rivojlantirish uchun muhim ahamiyatga ega. Xorijiy mamlakatlarda ham ommaviy sport amaliyotlarini boshqarishda o'ziga xos yondashuvlar mavjud. Masalan, Yevropa mamlakatlarida davlat-xususiy sheriklik, nodavlat tashkilotlar, biznes tuzilmalari va sport federatsiyalarining yaqin hamkorligi asosida boshqaruv amalga oshirilmoqda. Shu bilan bir qatorda, AQSh, Yaponiya va Janubiy Koreya kabi rivojlangan mamlakatlarda infratuzilmani rivojlantirishga, sport faoliyatlariga aholining faol ishtirokini ta'minlashga katta e'tibor beriladi. Bu mamlakatlar ommaviy sportni rivojlantirish orqali jamiyat salomatligini yaxshilash, ijtimoiy birdamlikni mustahkamlash va yoshlarning barkamol rivojlanishini ta'minlash vazifalarini amalga oshiradi. Sport jurnalistikasi zamonaviy axborot va kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi bilan yangi imkoniyatlarga ega bo'ldi. Bugungi kunda sport jurnalistlari o'z ishlarini faqat an'anaviy ommaviy axborot vositalarida (gazeta, televideniye) emas, balki internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali ham amalga oshirmoqda. Bu esa sport yangiliklarini tezda va keng auditoriyaga yetkazish imkonini yaratmoqda. Sport jurnalistikasining asosiy yo'nalishlari, jumladan, real vaqtda yoritish, analitik tahlillar, statistik ma'lumotlarga asoslangan yoritish, sportchilarning shaxsiy va professional hayotini yoritish, hamda kross-media yondashuvi kabi yangiliklar, jurnalistlarning ishini yanada murakkab va jozibali qiladi. Shu bilan birga,

sportchilarning sog'ligi, jarohatlar va tiklanish jarayonlari haqida yangiliklar ham muhim mavzuga aylangan. Sport jurnalistikasi ommaviy axborot vositalarining keng doirasi ichida muhim va ko'p qirrali o'rin tutadi. Sport jurnalistlari shunchaki ballar va o'yin voqealari haqida xabar berishdan tashqari, butun dunyo bo'ylab tomoshabinlar uchun sport tajribasini boyitib, hikoya qiluvchi, kuzatuvchi va madaniy sharhlovchi sifatida xizmat qiladi. Sportchilarga o'z hikoyalari bilan o'rtoqlashish, sport industriyasidagi axloqiy qoida buzarliliklarni ochib berish va kengroq ijtimoiy muammolar haqida suhbatlashish uchun platformani taqdim etish orqali sport jurnalistikasi rivoyatlarni shakllantirish va jamiyatda muloqotni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'z zamirida sport jurnalistikasi sportchilar va muxlislar o'rtasidagi tafovutni yo'qotadigan ko'priq vazifasini o'taydi. Sport jurnalistlari intervyular, lavhalar va profillar orqali sportchilarning hayoti, kurashlari va g'alabalari haqida qisqacha ma'lumot beradi, ularni o'z tarafdorlari nazarida insoniylashtiradi.

Sport jurnalistikasi – bu sport voqealarini, musobaqalarni, sportchilarni va sport madaniyatini yorituvchi maxsus jurnalistika sohasi. Xorijiy mamlakatlarda sport jurnalistlari xizmatlari o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ular sportning turli jihatlarini qamrab oladi. Ushbu maqolada xorijiy mamlakatlardagi sport jurnalistlarining asosiy vazifalari, ularning ishlash usullari va zamonaviy texnologiyalar bilan integratsiyasi haqida so'z yuritamiz. Xorijiy mamlakatlarda sport jurnalistlari o'z faoliyatlarini asosan professional sport tadbirlarini yoritishdan boshlaydilar. Ular musobaqalar, turnirlar va boshqa sport tadbirlarini real vaqtda yoritib, tomoshabinlarga yangiliklarni tezda yetkazishadi. Buning uchun jurnalistlar ko'plab manbalarni, jumladan, intervyularni, statistik ma'lumotlarni va mutaxassislarning fikrlarini o'z ichiga olgan tahliliy materiallar tayyorlaydilar. Zamonaviy texnologiyalar rivojlanishi bilan sport jurnalistikasi ham o'zgarib bormoqda. Xorijda sport jurnalistlari ijtimoiy tarmoqlarda faol bo'lib, Twitter, Instagram va Facebook kabi platformalarda real vaqtda yangiliklarni tarqatadilar. Bu orqali ular tomoshabinlar bilan bevosita muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Shuningdek, video kontent va podkastlar orqali o'z fikrlarini ifodalashda ham samarali foydalanadilar. Sport jurnalistlari nafaqat yangiliklarni yoritish, balki tahliliy maqolalar yozish orqali sport voqealarini chuqurroq o'rganishga intilishadi. Ular sportchilarning o'yinlarini, jamoalarning taktikalarini va raqobat muhitini tahlil qilib, o'z fikrlarini bayon etadilar. Bu esa tomoshabinlarga yanada chuqurroq tushuncha berishga yordam beradi. Xorijiy mamlakatlarda sport jurnalistlari mahalliy va xalqaro sport voqealarini bir xil darajada yoritishga harakat qiladilar. Ular o'z mamlakatlaridagi sport tadbirlarini yoritish bilan birga, xalqaro musobaqalarda ham ishtirok etib, global sport

muhitiga oid yangiliklarni taqdim etadilar. Bu esa ularning professional rivojlanishiga katta hissa qo'shadi. Sport jurnalistlari nafaqat sport voqealarini yoritish bilan cheklanmaydi, balki sport madaniyatining rivojlanishiga ham hissa qo'shadilar. Ular sportning ijtimoiy roli, yosh avlodni sportga jalb qilish va sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish kabi masalalarda faol ishtirok etadilar.

Xorijiy mamlakatlarda sport jurnalistlari professional sport tadbirlarini yoritishda katta tajribaga ega. Ular musobaqalar, turnirlar va boshqa sport tadbirlarini real vaqtda yoritib, tomoshabinlarga yangiliklarni tezda yetkazishadi. Misol uchun, AQShda ESPN va boshqa sport telekanallari orqali jonli translyatsiyalar amalga oshiriladi, bu esa tomoshabinlarga o'yinlarni kuzatish imkonini beradi. O'zbekistonda ham sport jurnalistlari o'z faoliyatlarini musobaqalarni yoritish bilan boshlaydilar. Biroq, mamlakatda sport media sohasining rivojlanishi hali ham davom etmoqda. O'zbekistonning sport jamoalari va tadbirlari haqida ma'lumotlar asosan mahalliy telekanallar va internet saytlarida tarqatiladi. Zamonaviy texnologiyalar rivojlanishi bilan sport jurnalistikasi ham o'zgarib bormoqda. Xorijda sport jurnalistlari ijtimoiy tarmoqlarda faol bo'lib, yangiliklarni tezda tarqatishadi. Masalan, Twitter va Instagram orqali ular o'z auditoriyalari bilan bevosita muloqot qilish imkoniyatiga ega. O'zbekistonda ham ijtimoiy tarmoqlar ommalashmoqda, ammo sport jurnalistlarining bu sohadagi faoliyati hali rivojlanish bosqichida. Ko'plab jurnalistlar o'z sahifalarida musobaqalardan foto va video materiallarni joylashtirib, tomoshabinlar bilan aloqani mustahkamlashga harakat qilmoqdalar. Xorijiy mamlakatlarda sport jurnalistlari nafaqat yangiliklarni yoritish, balki tahliliy maqolalar yozish orqali sport voqealarini chuqurroq o'rganishga intilishadi. Ular sportchilarning o'yinlarini, jamoalarning taktikalarini va raqobat muhitini tahlil qilib, o'z fikrlarini bayon etadilar. O'zbekistonda ham ba'zi sport jurnalistlari tahliliy maqolalar yozishga harakat qilishadi, lekin bu jarayon hali keng tarqalmagan. Ko'plab jurnalistlar yangiliklarni yoritishga ko'proq e'tibor qaratishadi, tahliliy materiallar esa kam uchraydi. Xorijda sport jurnalistlari mahalliy va xalqaro sport voqealarini bir xil darajada yoritishga harakat qiladilar. Ular o'z mamlakatlaridagi sport tadbirlarini yoritish bilan birga, xalqaro musobaqalarda ham ishtirok etib, global sport muhitiga oid yangiliklarni taqdim etadilar. O'zbekistonda ham mahalliy sport tadbirlari yoritilsa-da, xalqaro voqealarga e'tibor berish ko'p hollarda cheklangan. Biroq, O'zbekistonning xalqaro musobaqalarda ishtiroki ortib bormoqda, bu esa sport jurnalistlarining xalqaro tadbirlarni yoritish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Xorijiy mamlakatlarda sport jurnalistlari nafaqat sport voqealarini yoritish bilan cheklanmaydi, balki sport madaniyatining rivojlanishiga ham hissa qo'shadilar. Ular sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, yosh avlodni sportga jalb

qilish kabi masalalarda faol ishtirok etadilar. O'zbekistonda ham sport madaniyatini rivojlantirishga qaratilgan tashabbuslar mavjud. Sport jurnalistlari ushbu jarayonda faol ishtirok etib, yoshlarni sportga jalb qilish uchun turli loyihalar va tadbirlarni tashkil etishda yordam beradilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOT VA HAVOLALAR:

1. Boyl, R. va Haynes, R. (2009). Power Play: sport, ommaviy axborot vositalari va ommaviy madaniyat. Edinburg universiteti matbuoti.
2. Eastman, S. T. (2015). Muxlislar nigohi: Sport OAVlari va Muxlislik
3. o'rtasidagi munosabatlarni o'rganish. Jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar choraklik, 92(1),
4. Sherer, J. (2016). Sport mojarosining paydo bo'lishi: 2015 yilgi FIFA korruptsiya mojarosining misoli. Sport Media jurnali, 11(1).
5. Venner, L. A. (2009). Ommaviy axborot vositalari, sport va jamiyat: Kirish. L. A. Venner (Tahr.), Ommaviy axborot vos
6. italari, sport va jamiyatda (1 betlar). SAGE nashrlari.
7. <https://universalpublishings.com/index.php/jsiru/article/view/6463/12827>